

Bogdan Kułakowski
Sztuki Muzyczne, dyscyplina artystyczna - Instrumentalistyka
Akademia Muzyczna im. St. Moniuszki

Kolbudy, 19.04.2018 r.

Akademia Muzyczna w Krakowie
Dziekan Wydziału Instrumentalnego

wpłynęło dnia 2018-04-27

nr zał.

mgr Małgorzata Krowicka

RECENZJA

**Pracy doktorskiej mgr Magdaleny Kotowskiej
„Utwory Paula Hindemitha, Rebekki Clarke i Yorka Bowena na altówkę i
fortepian z perspektywy faktury fortepianowej i pianistycznych środków
wykonawczych. Na przykładzie Sonaty na altówkę op. 11 nr 4 P.
Hindemitha, Sonaty na altówkę i fortepian R. Clarke i Fantazji op. 54 Y.
Bowena.”**

Zleceniodawca opinii:

Akademia Muzyczna w Krakowie - pismo z dnia 22 stycznia 2018 r. - na podstawie ustawy z dnia 14.03.2013 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 r. Nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt 2)

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Instrumentalnego nr 55/2013 z dnia 3 kwietnia 2013 roku w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego mgr Magdaleny Kotowskiej oraz wyznaczenia promotora oraz uchwały nr 9/2018 z dnia 10 stycznia 2018 roku w sprawie powołania recenzentów w przewodzie doktorskim mgr Magdaleny Kotowskiej

W świetle obowiązującej Ustawy z dnia 14 marca 2003 r., Rada Wydziału Instrumentalnego w Krakowie posiadała uprawnienia do wszczęcia i prowadzenia postępowania doktorskiego w zakresie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka.

Do nadesłanego mi przez przewodniczącego Rady pisma z dnia 22.01.2018 r. dołączona została pełna dokumentacja z posiedzenia Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Krakowie.

Stwierdzam, iż w świetle ustawy z dnia 14.03.2003 r. art.14 ust. 2 pkt 2, Rada Wydziału Instrumentalnego w Krakowie podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej - instrumentalistyka oraz wyznaczeniu mojej osoby recenzentem pracy doktorskiej mgr Magdaleny Kotowskiej

Podstawowe dane o Kandydatce

Magdalena Kotowska urodziła się w 1984 r. we Włocławku, gdzie też rozpoczęła naukę gry na fortepianie w PSM I i II st.. Naukę kontynuowała w Liceum Muzycznym im. A. Rubinsteina w Bydgoszczy pod kierunkiem prof. B. Halskiej. Okres studiów przypada na lata 2003-2008 na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie w klasie prof. J. Sterczyńskiego. Podyplomowe studia pianistyczne odbyła w Hochschule der Künste Bern (Szwajcaria) w klasie fortepianu prof. T. Herbuta i w klasie kameralistyki prof. prof. J. Alexandra, L. Hopkins, B. Doll oraz J. Perry w latach 2009 - 2011. Doskonaliła swoje umiejętności w trakcie międzynarodowych kursów mistrzowskich pracując pod kierunkiem m.in. prof. prof. A. Wodnickiego, M. Niemiry, Dang Thai Songa czy G. Ohlssona. Otrzymała wyróżnienie na Konkursie im. F. Chopina w Szafarni (2000 r.) i na konkursie Citta di Filadelfia (Włochy, 2011 r.).

Od 2012 r. pracuje w Stołecznym Centrum Edukacji Kulturalnej w Warszawie na stanowisku nauczyciela prowadzącego zespoły kameralne. Ma w swoim dorobku nagraną w 2009 r. wraz z członkami zespołu „Tango Fuerte” płytę CD z utworami Astora Piazzoli. Prowadzi ożywioną działalność artystyczną występując w kraju i za granicą jako solistka i kameralistka. W 2010 r. wystąpiła w Bernie i Zurichu z cyklem recitali chopinowskich zorganizowanych przez Ambasadę Polską w Szwajcarii z okazji dwusetnej rocznicy urodzin Fr. Chopina. W 2013 r. została zaproszona do wzięcia udziału w prestiżowym Festiwalu Yehudi Menuhina w Gstaad w Szwajcarii.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr Magdaleny Kotowskiej pt. „Utwory Paula Hindemitha, Rebekki Clarke i Yorka Bowena na altówkę i fortepian z perspektywy faktury fortepianowej i pianistycznych środków wykonawczych. Na przykładzie Sonaty na altówkę op. 11 nr 4 P. Hindemitha, Sonaty na altówkę i fortepian R. Clarke i Fantazji op. 54 Y. Bowena.”

składa się dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz opisu, stanowiącego integralną część w/w pracy.

Na płycie CD znalazły się następujące utwory:

1. Paul Hindemith - Viola Sonata op 11 nr 4
2. Rebecca Clarke - Sonata for Viola and Piano
3. York Bowen - Phantasy for Viola and Piano op. 54

Doktorantce towarzyszy na altówce Paweł Czarny. Brak jest informacji o miejscu i roku nagrania oraz instrumencie, na którym dokonano nagrania.

Pani Magdalena Kotowska należy niewątpliwie do grona polskich pianistów młodego i średniego pokolenia, które otrzymało bardzo dobre wykształcenie oraz możliwości konfrontacji własnych umiejętności z muzykami z Europy i ze świata. W Jej grze odnaleźć można elementy charakterystyczne dla polskiej szkoły pianistycznej, jak i cechy typowe dla szkół krajów Europy Zachodniej. Fakt ten sprawia, iż pianistka Doktorantki- jak i dobór repertuaru - jest niewątpliwie nietuzinkowa. Jest wyrafinowaną kameralistką, doskonale czuje się we wspólnym muzykowaniu,

świetnie czuje techniczne niuanse instrumentu smyczkowego, znakomicie operuje barwą i brzmieniem fortepianu wtapiając się w brzmieniową aurę altówki. Pozwala to na swobodne poszukiwania najlepszych interpretacyjnie rozwiązań. Jest z jednej strony intelektualistką panującą nad rzetelnym odzwierciedleniem zapisu nutowego, kontrolującą logikę przebiegu relatywnie trudnej, kapryśnej formy nagranych utworów dopasowując dynamikę i barwę do możliwości dynamicznych i brzmieniowych altówki; jest precyzyjna w sferze artykulacji i pedalizacji, panuje nad czasem muzycznym, pozwala „oddychać” altówce świetnie czując oddech smyczka. Z drugiej strony jest artystką o romantycznej naturze - stosując niezwykle wyrafinowaną barwę fortepianu przenosi odbiorcę w świat często nierealny, nierzeczywisty (a dla wielu artystów niedostępny), w sferę transcendencji potrafiąc przekazać to co najcenniejsze w każdej sztuce - ludzkie emocje.

Analizując całość nagrania można odnieść wrażenie, iż interpretacja w/w utworów jest bardziej słowiańska poprzez ogromny ładunek emocjonalny wyczuwalny w każdym niemal takcie. Być może owa ilość uniesień emocjonalnych (nadmierne używanie tempa rubato) nie do końca może się mieścić w stylistyce muzyki początku XX wieku. Ale to już kwestia zarówno gustu , jak i muzycznego smaku. Recenzent nie widzi potrzeby podkreślania w grze artystki podstawowych elementów sztuki pianistycznej jakich powinno się wymagać od każdego, kto pretenduje do uzyskania stopnia doktora sztuki muzycznej. Te elementy - jak warsztat pianistyczny (w tym elementarna artykulacja, pedalizacja, wrażliwość na barwę instrumentu, a także sprawy czysto muzyczne i interpretacyjne jak rozumienie formy, czas muzyczny , inicjatywa , swobodne poruszanie się w różnych stylach wreszcie odpowiednia wiedza z zakresu estetyki, filozofii, historii , antropologii kultury etc.. powinny być „chlebem powszednim” każdego z kandydatów. Czy tak jest zawsze? Niestety nie. Czy tak jest w omawianym tutaj przypadku? Tak. Stąd też pozytywna konkluzja dotycząca nagranego dzieła muzycznego.

Praca pisemna będąca opisem dzieła artystycznego spełnia warunki dysertacji doktorskiej. Pomysł jej napisania powstał - jak podkreśla mgr Kotowska- jako następstwo uczestnictwa w Gstaad Menuhin Festival w Szwajcarii, gdzie Doktorantka miała okazję zapoznać się z dorobkiem mniej znanych kompozytorów, których utwory miała szansę studiować grając je wraz z wybitnymi artystami europejskimi.

Dyzertacja składa się z trzech rozdziałów poprzedzonych wstępem, w którym określony został cel i założenia pracy. Jej przedmiotem jest ściśle określony fragment literatury muzycznej XX wieku - trzy dzieła na altówkę i fortepian, które zostały napisane w tym samym - 1919 roku. Jak pisze doktorantka *„jest to okres intensywnego zainteresowania altówką, czego skutkiem jest rozkwit literatury na ten instrument. Specyfika wolumenu, skala, barwa altówki prowokują do znalezienia i zrozumienia właściwych środków pianistycznych, które podkreślają w przebiegu dzieła charakterystyczne walory brzmieniowe tego instrumentu”*.

Pierwszy rozdział (bardzo obszerny, obejmuje 59 stron), „ *Muzyka kameralna początku XX wieku*” przedstawia analizę historyczną , szkic do portretu

kompozytorów, których utwory znalazły się na płycie CD, budowę formalną i stylistykę dzieł, oraz analizę i narrację partii altówki w oparciu o sonatę na altówkę R. Clarke w wersji z towarzyszeniem orkiestry. Trudno jest zrozumieć jaki sens i czemu ma służyć omawianie wersji orkiestrowej sonaty R. Clarke, która nie jest nawet dokładną kopią partii fortepianu. Doktorantka nie przedstawia logicznego wytłumaczenia czym się kierowała w tym przypadku.

Na rozdział drugi pt. „*Analiza holistyczna i język muzyczny*” składa się analiza faktury partii fortepianu, analiza wzajemnej relacji pomiędzy partiami oraz kreacja pianistyczna, poszukiwania brzmieniowe. Analizy te - precyzyjne i świadczące o dużej wiedzy muzykologicznej i teoretycznej- opatrzone są licznymi przykładami nutowymi. Autorka podkreśla znaczenie m.in pedalizacji w kontekście wykorzystania wszystkich rejestrów fortepianu, harmonii, artykulacji oraz dynamiki dla kształtowania formy i ekspresji dzieła muzycznego.

Rozdział trzeci pt. „*Interpretacja dzieła*” omawia problematykę wykonawczą partii fortepianu w wybranych kompozycjach oraz sugestie wykonawcze. Cenne wydają się być uwagi dotyczące elastyczności aparatu, sposobów realizacji legata z naciskiem na jego śpiewność czy też podkreślenie znaczenia czynnika emocjonalnego jako waloru mającego wpływ na indywidualny, osobisty obraz interpretacji.

Pracę zamyka podsumowanie, w którym zawarte są przemyślenia i ostateczne wnioski autorki, również o charakterze estetyczno - filozoficznym oraz niezbyt obfita bibliografia .

Dyżertacja napisana jest w miarę poprawnym i zrozumiałym językiem. Autorka wykazała się odpowiednią wiedzą natury zarówno muzykologicznej, jak i estetycznej , historycznej i ogólnej. Udowadnia, iż wiedza, którą zdobyła w trakcie pisania pracy pomogła Jej zrealizować zamierzenia artystyczne w przedstawionym dziele muzycznym.

Konkluzja

Niniejszym stwierdzam, iż praca doktorska pani Magdaleny Kotowskiej zarówno poprzez dzieło artystyczne jak i dysertację stanowi nowe, oryginalne spojrzenie na problemy sztuki pianistycznej z perspektywy duetu kameralnego - w tym przypadku altówki z fortepianem. Uważam, że Doktorantka wykazała się dostateczną wiedzą teoretyczną i umiejętnościami pianistycznymi uprawniającymi do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W ten sposób doktorantka rozwiązała założone zagadnienie artystyczne i spełniła wymagania art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14.03.2003 roku. **Pracę doktorską Pani mgr Magdaleny Kotowskiej przyjmuje.**

prof. Bogdan Kułakowski

